

COSINZEANA

REVISTA ILUSTRATA SAPTAMÂNALA

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Anul IV. - Nr. 20.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe ½ an 6 cor.
România 30 lei. - America 3 dollari. - Germania 15 M.

Orăștie, 24 Maiu n. 1914.

Escursia studenților din Focșani în Italia. (Vezi mai pe larg pag. 294.)

Un număr din statistică.

De câteori iau în mână vreo statistică și cetesc numerii aceia seci și sobri, mă prinde un sentiment ciudat: îmi pare, că din fiecare număr răsare înaintea mea viața întruchipată, cu toată bogăția, cu toată sărăcia, cu tot farmecul și cu toată mizeria ei. Pe dinaintea ochilor mei trec șiruri de conți și de contese în faetoane de gală, trec stăpânitorii averilor imense îmbrăcați în mătăsuri multicolore și sclipitoare, trec de-apururi lipsiții de prisosuri, ceata celor mulți, cari muncesc din greu și se bucură de puțin, trec bătrânii gârboviți, sprijiniți pe toiege, bărbații cuminți și precauți, tânării mândri și cu patimă 'n ochi: un caladeiscop întreg de cele mai bizare contraste, de cele mai ciudate antiteze, — o lume! Îmi sprijin fruntea pe mână și mă pierd în privirea viziunilor de atâtea soiuri. Caut să cuget și să convin, să 'nvăț și se 'nteleg, să pătrund adâncul și să ajung înălțimea, caut să transform realitatea numerilor rigizi în poezia extrem de interesantă, atrăgătoare și bogată a vieții.

Îmi plac numerii aceștia de statistică, fiindcă, în contrast cu cărțile voluminoase și grele, cari descriu viața, — ei, în fulgerarea unei clipe, deschid orizonturi întregi, croiesc perspective și desemnează tablouri.

Ceea ce-mi impune mai ales în ei, e realitatea, e adevărul. Convingerea aceea, că fiecare din ei reprezintă numai ceva real, ceva solid, o anomalie, ori o regularitate ce există, mă mulțumește și mă încântă. E o notă materialistă a sufletului aceasta, — e, și nu mi-e greu să o declar, căci e întrânsa viața! Și numai viața are farmec, numai ea ne însuflețește, ne înalță, ori ne zdrobește.

Domeniul închipuirii e foarte relativ, e foarte leabil și foarte puțin trainic. C'o poveste nu poți adormi copilașul flămând, iar un vis, fie el cât de îngrozitor, numai în somn înțioară.

Nu așa realitatea. Aceasta taie urme adânci în inimă și cere hrană. Cere grijă și muncă, să fie neconținut spre alvia adevărată abătută. Iar când arată simptomele răului, cere leacuri și îngrijire cere.

Perfect de bine îți arată numerii din statistică întreaga viața. De aceea când vede ochiul, că în țară emigranții an de an sporesc, neștiința an de an crește, nenorocirile an de an sunt mai multe, impozitele mai apăsătoare, înțelege numai decât ce e sănătos și bolnav ce e. Înțelegem, când printre numerii cei mulți, unul cu glas strident anunță, că în țara noastră, în luna Martie, anul acesta, s'au încheiat cu 7925 mai puține căsătorii, decât în anul trecut, — simțește toate neajunsurile de azi ale vieții și toate pricinele, cari înspăimântă pe oamenii tineri să întemeieze căminuri noi. Nu intră în cadrul acestui articolaș să ne ocupăm de asta pe larg. Relevăm însă faptul, fiindcă azi încep să se ivească tot mai mult și în societatea intelectualilor nostri așa numitele „fete bătrâne“ și așa numiții „burlaci“. Înțelegem pricinele acestei anomalii, — dacă nu în întregime, în parte cel puțin, — și nu vedem decât un îndemn pentru a o micșora: să căutăm să pătrundem realitatea, să căutăm să ne aducem toate visurile, toate iluziile, toate aspirațiile și toată întocmirea vieții, în cadrele posibilului. Să nu ne gândim la prințese și să nu visăm de prinți cu steauă 'n frunte! Să învățăm cu toții, să

încheiem un compromis între ce ni se oferă și între ce putem da.

În chipul acesta se vor rări „fetele bătrâne“, se vor rări „burlacii“ și numărul acesta din statistică nu va mai fi așa de izbitor. Iar dragostea pentru cămin va prinde rădăcini și în sufletele, cari azi nu cunosc alt farmec, decât cel al virtutii murdar și al cafenelei hrănite cu microbii moleșirii și ai inerției.

Elevii liceului „Unirea“ din Focșani (România) în Italia. În sărbătorile sfintelor Paști ce trecură, elevii liceului „Unirea“ din Focșani (România) împreună cu câțiva profesori ai lor, au făcut o foarte frumoasă călătorie de studiu în mai multe orașe ale Italiei, ca în Milan; Turin, Roma, Neapol, Pompei, Florența, Veneția, sub conducerea d. prof. *Const. Leonescu*, — lucru pe care îl fac de mai mulți ani, la Paști, și studenții nostri dela Brașov, sub conducerea dlui prof. Dr. Iosif Blaga.

Chipul nostru de pe pag. 1. a revistei înfățișează pe excursioniști în logea bisericii *Sla Croce*, din Florența. Iar domniile însemnați cu numerii sunt: No 1. Dl prof. *Leonescu*. 2. Dna *Leonescu*. 3. Dl prof. *Rădulescu-Râmnic*. 4. *Alex. Lupeanu*, c. prof., preș. soc. „*Petru Maior*“ din Budapesta.

□ □ □

CEL MAI BUN AMIC AL LUI SCHOPENHAUER

— Cănele „Atma“. —

Filozoful german cunoscut și la noi mai ales în urma principiilor sale despre viață, amor și moarte, a fost un om din cei mai ciudați din căți cunoaște istoria. Se povestesc multe amănunte din viața lui, între cari o mare parte sunt fără îndoială lipsite de temeiurile adevărului, dar multe poartă în ele și nota realității. Acestor din urmă aparțin și amintirile doamnei Iulia

Excursii școlare. Elevii Liceului „Unirea” din Focșani, România, au făcut în sărbătorile Sf. Paști o minunată excursie școlară sub conducerea dlui prof. *Const. Leonescu*, în Italia; la începutul excursiei s'a vizitat și vestita grotă dela Adelsberg, Istria. Chipul nostru arată pe excursioniști la intrarea grotă (peșterii) dela Adelsberg.

Franz, cari au apărut de curând în anuarul societății întemeiate pentru popularizarea filozofiei al cărui nume îl poartă.

Schopenhauer în 1859 a închiriat cvartir în Frankfurt am Main, tocmai în casa părinților doamnei Lulia Franz și a trăit aci până la moartea sa, întâmplată la 21 Septembrie 1860. Astfel pe atunci copila Lulia a avut de multe ori prilej să cunoască amănunte din viața lui Schopenhauer și amintirile ei sunt interesante, mai ales că ele ne arată pe marele filozof în lumina, în care era îmbrăcat înaintea burghezimei.

„Mama — povestește doamna Lulia Franz — s'a enervat mult la știrea, că locuința i-a fost închiriată lui Schopenhauer, căci se povesteau atâtea amănunte despre viața neprietinoasă a acestui filozof. Va fi rău — zice mama — că copiii noștri, neastâmpărați cum sunt, n'o să se poată împrietini cu omul acesta arbitrar. El a bătut și o femeie și ne va bate și copiii. Tata-i luă parte lui Schopenhauer, și la vorbele mamei reflectă, că cel puțin ne va învăța omenie, dacă ne-a trage o păruială. Dialogul acesta dintre părinți altfel ne umplu sufletul de presimțiri rele și ni se

formă numai decât ideea, că Schopenhauer acesta e un adevărat murmur și de câte ori voiam să ne speriem, ne amenințam totdeauna cu aceea, că: vine Schopenhauer!

Într'o zi — era în timp de iarnă — am pornit la plimbare cu crescătoarea și când am dat să ieșim pe poartă, auzim lătrat de câne în stradă, vedem apoi deschizându-se cu zgomot poarta și un câne mare se repede la mine. Am țipat înfricoșat și apoi mi-a apărut în față numai decât un bătrân mărunț, cu părul sur, ținând un baston în mână. Am crezut, că pe noi vreă să ne bată, dar amenințarea lui era numai pentru câne. Bătrânul mărunț era Schopenhauer, care într'o englezească ireproșabilă și-a cerut scuze pentru frica, pe care a băgat-o în noi cânele.

În cealaltă zi, când am venit dela școală, am găsit pe masă o păpușe, trimisă de Schopenhauer pentru teama pricinuită de câne. Pentru darul acesta trebuia să-i mulțumesc bătrânului și am plecat spre locuința lui plină de teamă. Când am intrat, Schopenhauer stă la masă și văzându-ne, a luat o față măroasă. Am țipat din nou, dar apoi i-am întins totuș mâna. După ce moșneagul se mai desgheță,

dar impresie bună nu mi-a făcut totuș. Am băgat de seamă, că fața îi era urâtă din cale-afară, avea nas puternic, gură largă, sprâncene stufoase, un păr scâlciat, — și toate acestea erau de-ajuns, ca Schopenhauer să-mi fie la prima vedere antipatic. A început să mă întrebe o mulțime de lucruri, apoi i-a poruncit lui *Atma*, cânelui ce mă speriasse, să îmi întindă mâna și să-mi arate producțiile, la cari l-a învățat stăpânul său.

N'am văzut niciodată un câne mai cuminte. Schopenhauer de multe ori îl agrăi: omule!, tocmai pentru priceperea asta mare, pe care o observă la el. Îi cumpărase trei corfe: una pentru brutar, a doua pentru măcelar, iar ultima pentru băcan. Dacă *Atma* căpătă poruncă să aducă ceva dela aceștia, eco-noama filozofului puneă un bilet și parale în corfă, iar cânele o luă în gură și porni să-și împlinească misiunea. Se întâmplă adesea, că făcea de trei-patru ori drumul, până aducea tot ce i se poruncise. Mirosă corfa și după mirosul ei știă, că în ce parte trebuie să pornească. Marfa o aducea totdeauna fără lipsă acasă și dacă-l atacau pe drum alți câni, puneă corfa jos, își isprăvea afacerea cavalereste și apoi veniă acasă, chiar să fi schiopătat și să fi fost plin de sânge. Cea mai mare bucurie pentru *Atma* era să meargă la plimbare cu Schopenhauer și săriă de bucurie, că poate să ducă între dinții săi pălăria, bastonul ori gazeta filozofului.

Odată am auzit vorbă în odaia bătrânului și am crezut, că i-au sosit nescăi oaspeți. Dar nu era nimeni în afară de el și vorbiă cu cânele. Se nimereă că eu cu *Atma* intram la el în odaie, când lucră. Atunci nu ridică capul în sus și nu ziceă nimic. Nu odată l-am văzut gesticulând, împlântându-și mâna în părul bogat, lovind cu pumnul în masă, scrâșnindu-și dinții și rozându-și condeiul. Cu astfel de prilejuri, eu și *Atma* priviam cu o groază sfântă la filozof. — Oh, Schopenhauer, dacă ai fi știut tu

Elevii din Focșani în Italia. Ministrul României la Roma, prințul Ghika, a dat un banchet în onoarea excursioniștilor, în restaurantul „Castello de' Cesari” pe Aventin. După masă s'a făcut pe terasă această fotografie. (x Prințul Ghika).

atunci, că „broscuța”, cum mă numiau pe mine mulți, astfel are să te descrie odată, mi-ai fi zis de sigur și mie, ca cânelui de-atâtea ori: mișcă-te!

Sosise Crăciunul. Noi, copilașii, căpătasem daruri bogate. Am coborât la Schopenhauer, ca să-i arăt păpușile și se știricesc, că lui ce i-a adus îngerul? Ședeă la masă, ca de obicei și lucră. Nu se vedeă pe nimic, că în odaia lui ar fi sărbătoare. Mi-am luat îndrăzneala să-l întreb, dacă i-a adus și lui ceva îngerul? La asta Schopenhauer m'a apucat de mână și m'a condus în odaia econoamei. Pe masă eră un pom de Crăciun mititel, pe cloambele lui atârnați cârnăței și Schopenhauer luând unul, îl aruncă ca un „hop” în aer, iar Atma cu o săritură dibace îl prinse. Pentru mine procurase o farfurie de mere și o grămadă de bomboane. Cristina, econoama bătrână, primise un palton frumos făcut din părul lui Atma un dărab de zahar și un ban de aur. Paltonul e — zise Schopenhauer — ca să încălzească pe sârmana bătrână, zaharul, ca să-i îndulcească zilele, iar aurul, ca să-i aurească viața. Bătrâna dăruise asemenea pe filosof, cu o mulțime de ciorapi lungi, țesuți tot din păr

de-alui Atma, pe care, spre scopul acesta, îl tundeau mereu.

Din clipa asta noi, copiii, alergam în toată ziua la Schopenhauer, ca să-l vedem, cum dă cârnăței cânelui, că ne plăcea nespuse de mult să vedem scena aceasta.

Nu mult însă după asta, au venit zile, că nu mai puteam intra la Schopenhauer. Auzisem, că s'a îmbolnăvit. Odată însă econoama m'a dus totuș înlăuntru și l-am văzut pe bătrân în pat, muncindu-se cu tusa, care-l chinuia grozav. Atma ședeă lângă pat și priveă trist spre stăpânul său. Bolnavul m'a primit trist, și-a mișcat buzele, dar n'a putut zice nici o vorbă, numai mâna mi-a întins-o. Deodată însă îl apucă o tusa așa de grea, că am ieșit în fugă și speriată din odaie. După câteva zile, când veniam odată dela școală, am întrebat pe econoamă, ce face Schopenhauer? Ea m'a luat de mână și m'a dus la el. Filosoful stă întins în pat, cu mâinile cruce pe piept, — eră mort. Atma n'avea liniște, alergă mereu prin odaie, ca și când ar fi simțit, sârmanul, și el, că și-a pierdut pe veci stăpânul. Am înțeles atunci, că biata Cristină de ce-a început să plângă: își perduse și ea ocrotitorul și-mi perdui și eu prietinel. Plângeam acum toți trei, cu lacrimi amare!...

Îngropăciunea lui Schopenhauer, a fost simplă din cale-afară. După coșciugul lui nu mergeau, decât vre-o câțiva cunoscuți. Azi, ca femeie bătrână, dacă trec pe dinaintea locului, pe care stase casa noastră ordinară, trăesc par'că din nou zilele copilăriei! Și dacă mă duc în cimitir, niciodată nu neglij ca să văd crucea bătrânului meu prietinel. Ani de-arândul mormântul lui a fost acoperit cu polomidă și negrijit și abia de câțiva ani i s'a pus la creștet o peatră, scriind pe ea un nume numai: „Artur Schopenhauer”. Fără flori, singur, părăsit și sombru îi stă și mormântul, după cum i-a fost și viața... N-a cunoscut sârmanul, niciodată iubirea.

*

După ani de zile am mai întâlnit odată și pe econoamă și pe Atma. Cănele, când ne-a văzut, a început să schiaune de bucurie și să sară pe noi. Bătrâna ne-a dus într'o odaie scundă, unde locuia ea cu „copilașul” ei, — cum îi zicea cânelui — și am povestit de trecut. Am aflat, că Schopenhauer îi lăsase prin testament o rentă ei și lui Atma, cu condiția, ca să grijească de câne până la moarte.

„Atma, scumpule Atma, — încheie doamna lulia Franz amintirile sale, — se cuvine, ca oamenii să se gândească și la tine. Tu i-ai fost lui cel mai bun prietinel și cel mai credincios tovarăș. Cea din urmă privire a lui Schopenhauer poate asupra ta s'a fixat și a murit părăsit și singur, și-a mulțumit poate numai ție din ochi, că i-ai fost credincios până la moarte și i-ai fost bucuria lui din urmă”.

□ □ □

Vânătoarea la Romani.

Astăzi când vânătoarea este o plăcere la modă și care se poate face foarte ușor ori-când și de ori și cine, este interesant a ști, cum se făcea vânătoarea în vechime la Romani, cari erau cei mai bogați în acele timpuri și aveau, deci, mijloacele cele mai perfecționate.

Romanii au luat vânătoarea dela

Greci; nobililor Romani, nu le venea la socoteală să vâneze, socotind chiar aceasta o înjosire; dealminteri, însuș cuvântul „venator”, nu înseamnă altceva decât numele dat *scavilor* cari vâneau. Mai în urmă însă, pe timpul imperiului, această îndeletnicire, începe a fi luată de nobili și chiar de femei.

Mijloacele de vânătoare? Foarte primitive. Se făcea din cânepă o plasă care se întindea pe suprafețe mari, câteodată se făceau astfel de plase mai mici, provăzute cu un șnur, care la un moment dat, închidea vânatul. De amintit, că aceste plase se întindeau pe munți, câmpii, etc., în tot locul pe unde eră vânat. Bieții Romani!... să fi avut dânșii măcar pușca noastră cu cremene, ce n'ar fi făcut?

În locul puștilor, se slujeau de prăștii (funda) sau, pentru vânătorii de iepuri, de un baston cu care aruncau în vânat. Cănele le eră și lor de mare trebuință.

Alt mijloc, care azi ar părea cu totul de răs, eră acel care stătea, în a face o groapă, în fundul căreia puneau momeală și o oglindă. Animalul astfel înșelat, sărea în groapă de unde nu mai putea eși. Pescuitul eră ca și la noi, afară de pescuirea peștilor mari, cari se făcea cu o furcă, cu care peștele eră înțepat.

Vedem deci, ce mare deosebire între strămoșii nostri Romani și noi, în privința vânatului și pescuitului.

□ □ □

ÎN GHIARELE VULTURILOR

— Luptă cu vulturii pleșuvi. —

Eră pe timpul când Basarabia făcea parte din țara românească.

Eram în ernatic pe Prut. Râpele pe sub malurile Prutului erau adăvărata patrie a vulpilor și vidrelor. Într'o zi des de dimineață am plecat la vânătoare. Eră o ceață foarte deasă. Am împușcat două vulpi, cari tocmai se întorceau din satul Giurgiulești de prin cotețele de găini ale oamenilor. Noi le așteptam.

Pe una am lovit'o de moarte; a

Excursii școlare. Excursiunea din Focșani în Roma, în curtea restaurantului „Castello de' Cesari”, după banchetul dat de dl ministru al României la Roma, prințul Ghika.

două rănită greu, șovăind s'a întors sus pe deal de unde se întindea un câmp mare. Am urmărit-o și peste 10 minute am găsit'o întinsă.

Pentru adusul vânatului am luat cu mine trei marinari, fiecare cu câte o pușcă. Uităndu-mă peste câmp, de și nu vedeam departe din pricina ceței, totuș am văzut niște puncte cari păreau a fi o turmă mare de oi. Se vedeau ca la vreo sută de puncte. Apropiindu-mă însă câțiva pași, am constatat cu bucurie că acea turmă nu eră decât un număr mare de vulturi, risipiți pe câmp, cocoșați, cu gâtul și capul între coatele aripelor lor. M'am apropiat bine de unul și am tras un foc răbindu-l în aripă. Am alergat spre el, voind să-l prind viu. La detunătura armei toți vulturii s'au ridicat. Ajungând înșfârșit pe cel rănit, el s'a pus în stare de apărare, adevă s'a pus pe spate, cu ciocul deschis încovoiat spre mine, cu picioarele întinse și cu ghiarele întinse gata de atac.

Nu am putut să ne apropiem de el, căci deși din patru părți l'am atacat, se apăra minunat.

Ocupați cu prinderea lui, pentru o clipă nu am băgat de seamă prin ceață că un mare număr de vulturi se strânseseră deasupra noastră. Eră atâta vulturi cum nu mai văzusem

în viața mea. Dedeau târcoal, se loveau unul de altul cu ciocul, făceau un vârtej împrejurul nostru, așa de jos zburau, câte 5—6 deodată se repezeau spre capetele noastre, din nou se loveau unul cu altul, ridicându-se iar sus și în locul lor alții se repezeau cu furie întinzând ghiarele. La început râdeam și făceam haz de curajul acestor înverșunați dușmani.

Văzând însă că gluma se îngroașe și că din ce în ce numărul vulturilor se înmulțește peste măsură și că furia lor crește din minut în minut, hazul și râsetele s'au prefăcut într'o grijă serioasă, căci o clipă de nebăgare de seamă ne-ar fi costat pierderea ochilor, sau sfâșierea capului, căci la cap ținteau. Eră mereu cu picioarele lăsate în jos asupra capului nostru, cu ghiarele deschise. Am spus marinarilor să ne lipim spate la spate și să ne apărăm numai cu țevile armelor, fără a trage focuri, căci am văzut ce înverșunare a pricinuit un singur foc tras în cel dintâiu vultur.

Uneori atingeam ghiarele vulturilor cu țeava armei; cu totea asta primejdia eră tot mai aproape de noi. Întregul stol eră strâns asupra noastră. A fugi nici nu eră de gândit că ne-ar fi sfâșiat din fugă.

Vizita Curții regale spaniole la București: Infantele, Principesa Beatrice și Princesele României la hipodromul Băneasa: Infantele convorbind cu aviatorul locotenent Capșa.

Furia lor nu se potolea însă de loc, ci din potrivă sporeă.

Eu cred că frigul și foamea le dădea acel înversunat curaj. Deodată văd zburând în aer, în ghiarele ascuțite ale unui vultur bonetul (șapca) unui marinar; puțin sânge a țâșnit de pe fruntea marinarului.

Trebuia deci să ne apărăm cu vitejie căci atacul hotărâtor începuse. Am dat ordin să începem focurile, căci altfel eram perduți. Trebuia să tragem însă numai asupra aceluia vultur care se repezea spre capetele noastre. Începurăm focurile.

Vulturii cădeau unul după altul, dar alții înlocuiau îndată pe cei căzuți și furia lor era și mai mare.

Am început apoi să ne temem apoi, că se vor isprăvi cartușele, fapt care ne-a silit să batem pas cu pas și încet în retragere, dar tot lipiți spate la spate. Pe unde mergeam, nu puteam să vedem, căci eram cu ochii pe sus, dar am mers în direcțiunea râpelor, unde în fine am ajuns, intrând într'un mic bordei al unui pândar de viie.

Vulturii ne-au însoțit până în cetate, apoi s'au retras încet, cu părere de rău că au scăpat un dejun.

Dacă vulturii nu erau în număr așa de mare și nu se repezeau câte 7—8 odată asupra noastră cari, eram lipiți unul de altul, ceea ce făcea că ei între ei se încurcau, se loveau unul de altul, se certau, nu știu dacă am fi putut scăpa.

În fine am eșit din bordei, ne-am uitat pe sus și nu am mai văzut nici un vultur.

Ne-am suit iar pe deal. Ne-am uitat cu ochianul pe câmpul de luptă și văzui că vulturii cari să lăsaseră printre răniții și morții lor, se ridicaseră.

Am abzis însă să mai începem atacul ne mai având asupra noastră decât 5 cartușe. După masă am luat 6 marinari cu arme, m'am urcat pe deal, uitându-mă cu ochianul și am mai văzut câțiva vulturi cari se depărtau cu aripile rănite, alții schiopătând. Cei sănătoși plecaseră.

Pe câmpie se mai aflau doar răniți. M'am apropiat și am numărat 15 cadavre și 7 răniți. Am găsit și bonetul marinarului. În timp de 2 săptămâni după acea memorabilă luptă, tot mai soseau țărani din diferite sate spuindu-mi că au ucis vulturi găsiți răniți pe câmp.

Astfel pe lângă numărul de 22 vulturi găsiți de mine, țărani au mai ucis 5.

Nu târziu după aceasta am mai găsit pe câmpiile Ismailului un număr de 15 dihanii tot din soiul celor cu care am dus război, dar nu aveau decât cartușe de potrânicchi.

Acest soi de vultur se găsește foarte rar, câte unul rătăcit pe la noi și acel mare număr nu-l înțeleg nici astăzi.

RÂNDURI MĂRUNTE

Radio-telefonul. Lumea știe azi numai de *radio-telegrafie*, de telegrafare cu ajutorul razelor și undelor de lumină, — dar acum iscoditorul Marconi uimește lumea prin invenția sa: *telefonie fără drot*, sau radio-telefonul!

A făcut în April probe îndelungi pe vaporul italian „Regina Helena“, după ce a înzestrat întâi alte vapoare cu aparatele de prins undele puse de el în mișcare, — și ci-că s'a putut înțelege bine de tot cu corăbii de pe mare până la depărtări de 40 kilometri! Ba și cu corăbii de cari eră despărțit prin uscat! La cea mai nouă probă, a vorbit aproape neîntrerupt timp de 12 ore cu corăbiile din apropierea sa pe mare!

Marconi spune că e de mirat și lui de neînțeles, de ce cu aceste aparate, auzi mai limpede vorba ce vine de peste 40 kilom., decât mai de aproape. El nădăjduște a putea vedea încurând instalat telefon de acesta între Europa și America!

Auzi minune! Să te pui tu cel cu picioarele pe pământ în Europa, să vorbești vorbă auzită în America, cu neamul ori cunoscutul cutare, aflător peste mii de kilometri departe, peste mare, — și el să-ți poată da răspuns.

Călătoria de nuntă a fetei miliardarului. Ci-că doar cea mai costisitoare călătorie de nuntă a anilor din urmă, va fi aceea pe care o va

face încurând fata miliardarului american Iach Baldwin, Clara. Tatăl miresei a avut tot astfel de întreprinderi norocoase, încât poporul American l'a și înzestrat cu porecla de „fericitul”, — în toată viața lui doar de-a avut și el perderi de două ori.

Din privilegiul cununiei fiicei sale, miliardarul american a dăruit fiicei sale numai giuvaere de opt milioane coroane, — așa că lumea îi și zice fetei lui: *dama de diamant*, pentru diamantele multe ce o împodobesc.

Călătoria de nuntă pe care o fac în luna asta Maiu, o încep din Los-Angelos, unde tatăl ei are o moșie minunată. În New-York se îmbarcă pe vaporul uriaș „Imperator”, pe care au închiriat apartamentele așazise „princiare”, pentru care plătesc până la Europa, așadar pentru un drum de 6—7 zile 14.000 cor.

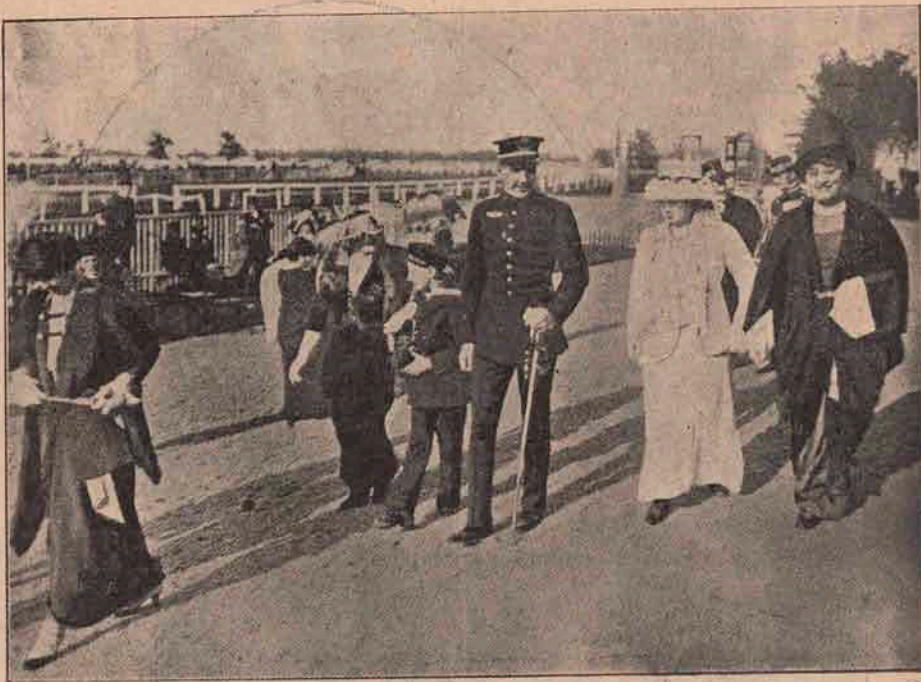
La întoarcere merg pe iachtlul privat „California”, un vas, despre care un ziar din Londra scrie, că e arangeat cu așa pompă risipitoare, încât de pildă iachtlul Împăratului Wilhelm, vestitul „Hohenzollern” cu care a călătorit el de curând la Corfu, — e o simplă barcă săracă, pe lângă „California”...

Cu același iacht voește perechea tineră să meargă în anul viitor să iee parte la expoziția universală din San-Francisco, — și până ei stau la expoziție, pe iacht se vor da cele mai strălucite petreceri, la care va fi poftit ce are lumea adunată acolo, mai bun, mai bogat! Miss Clara, acum doamna Stocker, — spune că acele petreceri pe iacht a lumii a-lese, nu vor costă mai mult ca 3—4 milioane.

Celelalte familii milionare americane sunt vinete de pizmă pe perechea Stocker care, uite, în ce chip isteț știe paradă naintea lumii cu averea sa, — și acum ele cu aceea își sparg capul, cum ar putea întrece în lux și strălucire (și risipă) pe perechea tineră Stocker?

*

Șarpele și puii săi. Este foarte răspândită credința, că șarpele, când

Misiunea Curții spaniole la București: Infantele (Principele de Coroană al Spaniei) D'orleans și Principesa Beatrice, la alergările de căi dela Băneasa.

se vede în primejdie, își înghite puii și astfel îi scapă. Lucrul acesta a fost vorbit ani întregi de reviste de știință engleze și germane. Unii dintre naturaliști opiniau că e așa, alții că nu. Toți fură incredințați de acest lucru, când Mr. Tostal Broadhurt a publicat un articol în revista „Land and Water”, în care spune, că mergând într'o zi la vânătoare cu un prieten al său, a găsit într'o stâncă o viperă, care bângându-i de seamă că se aproprie de cuibul ei, și-a înghițit îndată cei 6 pui, ce stăteau încolăciți lângă ea. Ca să se încredințeze pe deplin dacă cei 6 pui se află în burta viperei, ei au împușcat-o, și, spre marea lor mirare, după ce au tăiat-o, au văzut căzând din pânțele ei cei 6 pui înghițiți mai nainte.

*

Orașul cel mai năcăjit în lume, e azi orașul Hastings din Anglia, în care doamnele nu mai știu ce să facă, căci de un an de zile ele trebuie să fie și doamne și fete în casă și servitoare și socăcițe și tot! În toate orașele mari în Anglia, ca și în alte state, e o lipsă de fete de ajutor prin casă și de servitoare, de arde pe cocoane pe degete. Dar în Hastings li-a secat sămânța de tot!

Iacă cum a venit săcarea asta:

Anul trecut un hotelier din oraș a îndemnat pe două fete de casă, să meargă în Australia (toată a Angliei), că are de acolo cereri dela un hotel mare, care le plătește bine și nu le capătă. Cele două fete s'au hotărât să plece. Dar una din ele încă pe drum, pe corabie, a făcut cunoștință și a legat prietenie cu al treilea ofițer al corabiei, și îndată ce corabia a sosit la țărmii Australiei, la Melbourne, acela a și dus pe drăguța fată la matriculant, și a luat-o de soție. A doua a avut noroc și ea. A doua, a treia zi a cunoscut-o un proprietar bogat și i-a imbiat jumătate de milion dacă i-o fi un pic drag de el... Fata n'a fost proastă, nu l'a lăsat s'o roage de două ori, — peste o săptămână eră și ea cocoană mare, nu mai mult „fată în casă”.

Vestea norocului celor două emigrante s'a lățit repede în orașul din care au plecat și în 3 luni de zile nu mai găseai o fată de casă ori o bucătăreasă mai drăguță și isteată, ba nici servitoare de dai Doamne, în tot orașul. Numai ciu-mele și bătrânele au mai rămas. Toate și-au pus aripioare și au zburat spre „țările calde” ale — Australiei... Și

Un brav raid militar.
D-l locotenent *Vișoreanu* din regimentul I de Călărași, a făcut de curând un brav marș de călărit, parcurgând în timp de 6 zile depărtarea foarte mare de 650 kilometri (dela Craiova la Bârlad). — Chipul dela dreapta ne arată bravul ofițer român și mândrul său cal, un splendid exemplar, —

iar chipul 'al doilea, pe ofițerii de artilerie din Focșani, cari l'au întâmpinat pe bravul lor camarad la sosirea în oraș.

azi cel mai năcăjit oraș în Anglia, e Hastings, și cocoanele din el nu pot iertă hotelierului aceluia, care a îndemnat pe cele două fete de casă să plece la Australia...

*

Statul furnicelor. Una dintre cele mai minunate priveliști ale naturii din lumea animalelor este și forma locuințelor Termitelor, furnicelor albe ce trăesc în Africa.

Forma acestor clădiri este totdeauna rotundă-ascuțită, conică, și deși sunt făcute numai din pământ, lipit și întărit de furnici cu gurile lor, totuș sunt tari ca piatra! Dar aci nu e vorba numai de un con, sau de o locuință, ci de o cetate întregă! În mijloc se găsește un con mare, care parcă-i o catedrală în mijlocul unui oraș; iar în jurul lui se grupează o mulțime de locuințe mici, așezate într'o ordine aproape regulată.

O asemenea cetate de furnici se ridică adesea până la înălțimea de

20 picioare și are o circumferință de 100 picioare, astfel că formează o colină destul de tare, ca să poată sui vânătorii pe dânsa, pentru a se așeza la pândă. Chiar bivolul se urcă pe aceste locuințe, ale furnicelor, pentru a paște fără a le putea zdrobi sub copitele sale, — așa e de petrificat pământul zidit în ele și frământat de furnicile ziditoare. Călătorul simte o deosebită bucurie, când zărește din depărtare o cetate de furnici, căci el știe, că va găsi pe pereții din afară ciuperci, bureți în mare cățătime.

Negrii caută locuințele furnicelor albe pentru alte scopuri: ei mănâncă chiar furnicile cu mare poftă. Fac o gaură mare într'o latură a cetății, furnicile se adună numai decât cu grămada la locul stricat, iar negrii le adună în oale mari.

La această lucrare sunt cu mare băgare de seamă să nu-i muște, căci fiecare cetate de furnici, are o armată aleasă și rânduită din furnicile

cele mai puternice, care se grăbește a ajunge cea dintâi la locul cu ceva necaz. Furnicile acestea mușcă rău, ele pot se rupă cu gurile lor tari ori-ce haină, chiar de lână groasă. Negrii, cu toată băgarea lor de seamă, sufăr adesea mușcăături grele, mai ales că ei nu poartă haine.

Cărți primite la Redacție:

I. Ursu: Ștefan-cel-Mare și Turcii. Editura C. Sfetea. Se află de vânzare la Librăria S. Bornemisa în Orăștie. Prețul 4 cor. + 20 f. porto.

□ □ □

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE RETRIMIT.

F. M. Versurile dvoastră nu sunt decât o slabă imitație și o plagiarie. Ca să vi-o dovedim, vă reproducem trei strofe și apoi lăsăm să urmeze versurile asemănătoare din cântecul dșoarei Pitiș.

Dvoastră scrieți:

Spune-i, spune-i lui să știe,
C'a venit iar primăvara,
Spune-i lui, că-mi trec pustii
Ceasurile sara.

Spune-i dragă, ce ți-au spus
Ochii mei într'una,
Cum eu stau cu gândul dus
Sara totdeauna.

Și de el, de el mi-e drag
Păsărică călătoare
Și plângând mă află 'n prag
Razele de soare.

Cețiți acum cântecul acesta al dșoarei Pitiș:

Lună dragă, tu ce știi
Oamenii și țara,
Spune-i lui, că-mi trec pustii,
Fără răs și bucurii,
Ceasurile sara.

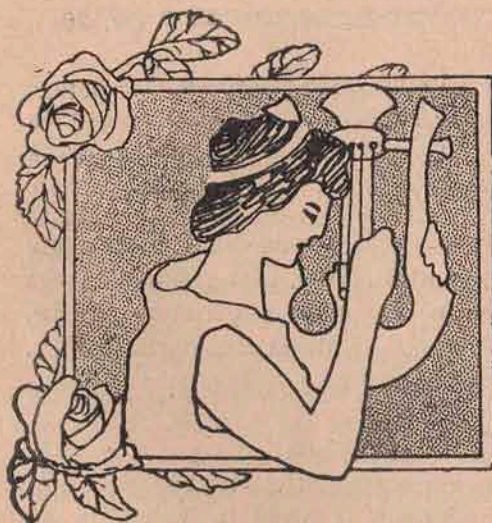
Spune-i lună, ce ți-au spus
Ochii mei într'una,
Spune-i, spune-i, că de sus,
Vezi cum stau cu gândul dus
Noaptea totdeauna.

Și mi-e sufletul pribeag,
Lună călătoare,
Și mi-e dor de el, mi-e drag,
Și plângând mă află 'n prag
Razele de soare.

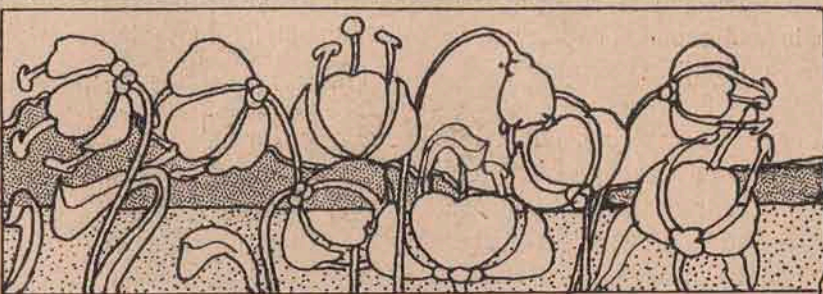
După comparația aceasta, vă rugăm, să scuzați, simpatică anonimă, că refuzăm să vă publicăm versurile.

PAGINI LITERARE

DUMA

Adie vânt primăvăratec...

Adie vânt primăvăratec
Și-s flori prin lunci și prin grădini;
Adie vânt primăvăratec
Și iarăș prin atâta farmec
Mi-e dor de ochii tăi senini.

Râd mugurii pe crânguri iară
Și-i câte-o frunză ici-colea;
Râd mugurii pe crânguri iară;
Prin gând îți văd icoana clară
Și te doresc, frumoasa mea.

Și cât aș vrea să-mi fii aproape
Cu drag în brațu-mi să te-alint;
Și cât aș vrea să-mi fii aproape
Să-ți pun sărutuți pe pleoape
În sări scaldate în argint!

I. CUCU

CĂPITANUL IARBĂ

ELENA DIN ARDEAL

Cum căpitanul Iarbă se întorcea dela inspecția din casarmă, drept, maiestos, cu privirea lui porunci-toare, ce schinteia încă de sub esaminările lui minu-țioase, cu umbletul grav, sărbătorec, demn de slujba din care își făcui o onoare, satisfăcut peste măsură de împlinirea datoriei, un vânt mai căldicel îi înmuia încordarea, și un parfum fin de micșunele înbobocite îi desmierdă inima. O rază de soare călduță, binecu-vântată îi ținea calea, mereu trebuia să o alunge din ochi, deveni chiar supărătoare, căpitanul coti în umbră să scape de scăpărarea ei nebunatică. De-alungul stradei împrejmuite cu castani sălbatici rămuroși și înalți, se plimbă lumea sgomotoasă, doritoare de lu-mină și de mișcare, după o lungă și urăcioasă vreme caprițioasă, ce o ținu în robie cu săptămânile.

Căpitanul salută politicoș în dreapta și stânga cunoscuții și cunoscutele, privind de sus superficial mozaicul colorat al damelor, număroase ca florile unei grădini bine îngrijite, în toiul verii.

În colțul bulevardului să iviră doua tovarășe, din cari una i se părui nespui de distinsă. O fată așa de dulce parcă nu mai văzuse, și o talie așa de tinerică și de mlădie. Ceva mai frumos și mai grațios parcă nu și-ar fi putut dori. O privi cu drag în trecerea de o clipă și ochiul lui parcă-i vorbise:

„Ce frumoasă ești, iubito! Și, nu știu cum, dar i se părui că și streina îi răspunde tot cu aceeași simpatie.

Dar pentru fata asta face să privești și înapoi, ca după un lucru, cari merită să-l mai vezi odată. Și privirea lor se întâlne de nou interesată, zimbindu-și parcă și-ar zice: vezi că te-am prins, dar și eu pe tine! Căpitanului îi părui rău, în colț, să plece acasă și se înapoia pe aceeași stradă în urma necunoscutelor. Nu eră prima-ooră, că-i plăcui de cineva pe stradă și că doriă să o mai vază odată, eră doar încă în floarea vieții, ce nu și-o treceă goală, neîmpodobită de nici un gând mai sburdalnic, propriu traiului de militar. Percurgând aceeași stradă se întâlne, chiar de vre-o câteva ori, și frumoasă lui, deși timidă și nevinovată, nu-i rămasă datoare la nici una din ochiade. Tovarășa ei desinteresată, încă fu avizată de jocul lor de lumini cerești. Ea încă îl căută cu privirea, ca să-și țină în curent cu situația pe mica mica ei prietină.

Dar amurgul grăbitor a scurtelor zile a desprimăverării, le strică brutal petrecerea. În colț privirile lor își șoptiră prin buzele tremurătoare, adio, la revedere mâne la aceeași oară, la același loc!

În decursul cinii între camerazi, căpitanul Iarbă eră mai gânditor ca altădată, parcă în orice clipă îl fură un vânt nevăzut și îl duceă undeva în altă lume, pareă că-l paște ceva. Toți îi observară dispoziția, dar, spirituali cum sunt militarii, aveau alte glume de a-și spune și nici unul nu se leagă de afacerile private ale celuilalt.

Numai acasă, între cei patru păreți ai odăii sin-gurate, în liniștea întunerecului, își desfăcui miera

dulce ce o culesă de pe o floare așa minunată și o gustă de nou. Fata asta părea că îi bate la porțița inimii, și el i-o deschide cu drag, o roagă se între și să ocupe loc, să rămână, dacă vrea, pe totdeauna aici, unde el o va îngriji cu toată dragostea, — și pe încetul adormi.

A doua zi la casarmă, nu mai fu neomul aspru de ieri. Privirea lui descoperi portretul unei fetișcane la patul unui căprar, ce de bună samă demult făcea acolo pe ingerul păzitor și un zimbet fugar trecu pe buza lui. Tot așa un inger l'a păzit și pe el în noaptea trecută și l'a făcut mai bun. Cancelaria îi părî acum mai curată, mai frumoasă. Nu-i mai află cusururile de ieri. Sudălmile azi nu-i mai pângăriră gura. Soldații nu-i mai stăteau în față spăimântați, aproape dobito-ciți. O legătură mai omenească se stabili între superior și subaltern. Chiar slujba nu i se mai părî așa de diabolică, cum și-o crease el până atunci, i se părea că altfel trebuia să și-o schimbe. Și un vâl de sânge cald îi năvăli din inimă în față, gândindu-se la clipa, când plăcerea divină de ieri de a-și scaldă privirea în ochii cei curați de fecioară, ca într'un isvor limpede, va avea-o azi de nou.

Cele două tovarășe se iviră, ca chemate de un glas scump, pe bulevard.

În apropierea lui, tovarășa desinteresată îi zise celeilalte:

— Mario dragă, iată căpitanul tău!

Maria o certă rușinoasă printr'un gest ascuns replicându-i:

— Dar cum vorbești așa, să te audă, Veturio?

Căpitanul să ținea de săptămâni în urma lor, așteptându-le cu drag în ori-ce zi, desmerdându-le cu privirea, însoțindu-le din depărtare ca un câne fidel, ce umblă fericit pe urma stăpânului. Ar fi dorit ca situația asta să țină o viață întreagă. Și nici nu-și putea închipui că ar putea să se sfârșească odată acest deliciu.

Dar într'o după amiază, la aceeași oară mult dorită, căpitanul Iarbă rămase ca uluit, când întâlni pe Veturia singură. I se părî că i se întunecă lumea. Își uită de toate și se apropie de ea.

— Sunt căpitanul Iarbă. Spune-mi dșoară, de ce n'a venit azi amica dtale?

Veturia, binevoitoare, îi spusă, că Maria a plecat la părinți, căci ele fiind ceva rude și bune prietene, o învitase pe Maria la ei pe vre-o câteva săptămâni, dar acum a fost chemată acasă. Căpitanul îi ceru adresa și încă în aceeași seară îi scrisă:

— „Dșoară. Dă-mi voie să-ți fac o vizită. Plecarea Dtale m'a făcut nespus de trist și mângăiat așa fi numai revăzându-te.

Căpitan Iarbă.

Maria adresă răspunsul ei Veturiei, acelu suflet bun, fără de care nu s'ar fi putut întâmplă fericirea lor,

atât de interesate fiind totdeauna cele două prietene, din cari una se jertfește pentru cealaltă, făcând pe protectoara binevoitoare și înțeleaptă, indispensabilă în toate scenele dela începutul fiecărui amor.

Cât de dulce le-a fost revederea! Cât de mare a fost fericirea în familia Mariei, căci căpitanul Iarbă nu plecă până nu primi învoirea părinților Mariei, oameni de condițiune mai modestă, dar foarte distinși, de a le da binecuvântarea și a le îngădui să se logodească.

* * *

În scurt timp după logodnă, căpitanul Iarbă își primi concediul obicinuit și plecă la Viena, la un unchiu bogat, mare fabricant de zăhar.

Ce frumoasă-i lumea, când porți în suflet un chip așa de dulce, gândul unei ființe iubite, pentru care vei avea de acum să trăiești, câte hotărâri mari iai sub puterea acestui farmec și cât de tare îi simțești influința! Multe dragosti îi treceau căpitanului Iarbă prin minte, căci multe femei frumoase cucerise el, om de elită, mândria societății, idolul femeilor, din mediul în care trăise până aici, dar ce erau toate acestea pe lângă Maria lui, pe lângă curățenia ei de fecioară, pe lângă crinul ce-i înfloreă pe piept acum? Nici pe una n'a cerut-o de nevastă, nici odată nu s'a cugetat la căsătorie, deși trecuse peste prima vârstă a tinereții, până n'a văzut-o pe Maria. Numai pentru porumbița asta s'a putut hotărî să-și clădească un cuib. Îi treceau priu minte toate vorbele ei, toată sinceritatea și naivitatea ei.

— Numai să nu-ți fure inima vreo vieneză frumoasă și să mă lași pe mine! Voi barbații sunteți mai schimbători și mai iubitori de situații mai înalte, decât noi fetele, cari ne mulțumim și cu un cerc mai restrâns, care se face numai din brațele noastre. Ce crezi că s'ar alege atunci de mine? Poate nici nu te-ai gândi la lacrimile bietei mirese părăsite, de care te-ai lăpădă... Și pe când spunea aceasta, nu știu de ce, o ciudată durere îi esprimau ochii negri adânci ca marea fără fund, în imensitatea căreia nu se poate străbate.

*

Căpitanul Iarbă se plimbă visător și satisfăcut pe stradele Vienei, gândindu-se la lunca verde din satul ce adăpostia pe iubita lui, pe unde s'au plimbat amândoi mână în mână ca doi hulubei. Ca să-și alunge urâtul, mai mergea în dreapta și stânga, pe la invitați, cari se grăbiau să-i redeie vizita în familia cea bogată și luxoasă a unchiului. O văduvă tineră, doamna Hilda Lang, încă eră în cercul cunoșcuților lui. Bogată, tineră, frumoasă, strălucitoare, cu maniera culturii moderne, născută din o familie aristocrată germană, ea subjugă, domină fără știre cercul în care petrecea. Căpitanului Iarbă îi făcu o plăcută impresie. În gând o asemăna cu Maria lui, crescută așa de solid în o școală românească, cu o cultură frumoasă

națională, pentru care el începuse să prinză dragoste. I se părû că chiar așa o damă perfectă putea ajunge cu timpul și Maria, după ce poate se va strămuta cu vremea în vr'un oraș mai mare, poate chiar aici. Ei se vor refugia totdeauna între conaționalii lor, între cari de sigur vor fi cei dintâi. Vor lupta pentru ideile lor naționale, nu se vor retrage dela nici o jertfă și ce frumos le va fi traiul! Caracterul său bărbătesc va îngenuchiă orice ispită.

Dna Lang fu rugată să le cânte ceva. Ea se așeză la pian și acompaniindu-se, cântă câteva opere moderne, cu o voce lină, dulce, mătăsoasă, cu înaltă școală și tehnică și în cursul cântecului aruncă căpitanului o privire caldă... Hotărât că îi plăcû de el, o simțiră cu toți. Căpitanul să miră, că nu cântă pe scenele cele mai mari, așa o mare cântăreață. Atunci unul îi șopti, că e prea bogată, ca să-și vândă cântecul.

Când veni vorba că Iarbă e logodit, ea se rugă să-i arate fotografia miresii.

Iarbă scoase pe Maria dintr'o casetă argintată în cadrul unui trifoi cu patru foi și i-o arătă.

Doamna Lang o privi cu înduioșare și își înecă un suspin.

— Ce drăguță-i și nevinovată, parcă-i o păstorită dintr'o idilă greacă. Dar nouă vienezilor, dle căpitan, nu ne mai plac idilele, pentru noi sunt feeriile cu toată spendoarea artelor. Noi suntem departe în cultură și artă, aproape de culmea muntelui. Aceasta este vieața adevărată și nu cea din cătunele dela poala munților, — ori poate să fie mai bine acolo?!

Ce cultură frumoasă aveă Hilda, întrecea pe oricare bărbat! Ce frumos se știă exprima despre ori-ce idee, cu câtă îndrăzneală vorbea, cu ce mimică și pathos. Ah, vieața din capitala austriacă ce superioară este! Aici se adună tot ce-i de seamă și de aici se împrăștie în larga lume tot ce-i frumos ca sămânța de flori frumoase, dusă de aripile vântului să răsară în toate părțile. Hilda eră un exemplar din tot ce aveă Viena mai superior, căci orașul în sine își crește favoritele, luându-le în dragostea sa, până le desăvârșește, ca apoi să se mândrească cu ele, să se identifice cu ele.

Toată societatea petrecû pe dna Lang acasă, care zglobie, ușoară și elastică ca o căprioară, știă să distreze pe fiecare din ei cu vorba și cu mimica. O păsărică pe un ram, nu se știă face mai plăcută ochiului decât ea.

— Așa o mireasă să ai tu, îi zise unchiul. Aceasta e cultă și putredă de bogată, apoi înrudită cu oamenii cei mai mari din Viena și, vezi, vine între burghezi și să simte fericită că o primesc și să silește să-și câștige simpatia tuturor, ne face să gustăm și noi din plăcerile artelor. Așa sunt vienezele! Alta în locul ei s'ar ridica în turn de fildes, de unde cu dispreț ar privi la noi. Numai fericită n'a fost, sârmana,

căci bărbatul ei, un aristocrat stricat, a lăsat-o și a fugit cu alta în lume. O cer mi, dar ea nu mai știe iubi.

Iarbă rămase ca împietrit de cele auzite.

Într'o sară toată societatea unchiului, fu invitată la thea la dna Lang.

Căpitanul Iarbă urcă scara de marmoră făcându-și fel de fel de reflexii. Părea că-i vine în minte o împărăteasă, care s'a îndrăgostit de feciorul de porcar.

Doamna Lang eră gătită simplu, modest, ca o fată din popor, îmbrășișă cu drag pe unchiul și strânsă cu căldură mâna căpitanului, ce și-o uită în mâna ei, îl prezentă apoi familiei, fraților, unul general, altul colonel, militari renumiți, apoi surorii ei mai bătrâne măritată tot după un militar înalt, apoi cumnatului. Ce legături frumoase eră între ei, cum se vedeă progresul culturii inimii, ce la nemți este un ce sfânt. Acești militari serioși, ce poartă în capul lor războaiele Europei, în familie erau ca niște copii, ce să răsfață unul pe celalalt, ce pândesc cea mai mică ocazie să-și dea semn de dragoste și atențiune. Lui Iarbă i se părea, ca cercul acesta nu este pentru ei, cari sunt mult prea stângaci și prea greoi și grosolani pentru aristocrație.

Dar dacă nu s'au putut avânta ei, s'au scoborât aristocrației jos, și iată-i înfrățiți, iată cum iubirea învinge toate piedecile, fie chiar munți de piatră, cari să rostogolesc la porunca ei. Militarii îl înalță pe Iarbă în cercul lor, îl avanzează, îi insufflă curaj să se ridice acolo, unde nici pe aripile visului nu s'ar fi putut urcă. Hilda după miezul nopții îi cere cu lacrimi în ochi inelul de logodnă și fotografia Mariei.

— Te asigur iubitul meu, că dacă le vei cere înapoi, fără nici o vorbă le vei aveă iarăș.

Iarbă îi jură, că nu le va mai cere înapoi în această lume!...

Și așa se hotărî în scurt timp căsătoria dnei Hilda de Lang cu căpitanul Iarbă, felicitat de toată lumea pentru calitățile lui mari, cu cari a câștigat simpatia aristocrației vieneze și o mireasă, un adevărat terno! Chiar ziarele îi aduceau articole întregi, pline de elogii.

Și nimenea nu aveă nici un cuvânt de revoltă pentru părăsirea miresii, și nici un semn de milă pentru legitima ei durere... Florilor simple nu le este dat să împodobească decât valea verde și să se uște tot acolo, neștiute de nime!...

Din umbră.

Mi-ai scris; și-atât de turburat
Mi-e sufletul, că rând cu rând,
De mi de ori, înfiorat
Îți recitesc scrisoarea 'n gând.

*Și nu 'nțeleg... îmi pare-un vis,
O nălucire ce citesc;
E-atâta farmec în ce-ai scris
Că nu știu cum să-ți mulțumesc.*

*Sfios, rămâi înmărmurit
Și mă întreb: pieri-va iar
Atât noroc ne mai grăit
Întruchipat cu-atât amar?*

*Și nu știu cum... un glas păgân
Îmi murmură: câte-ai pierdut!
Ce bine-ar fi ca să-ți rămân
De-apururi un necunoscut!*

*Din umbră, eu te-aș urmări
Robit de zâmbetu-ți dintâi;
Și-o viață 'ntreagă te-aș iubi...
Rămâi, în lumea ta, rămâi!*

LIVIU COMAN

MORUNUL LUI EGOR

— DIN VIAȚA PESCARILOR —

AL. CAZABAN

În răstimpul de douăzeci de ani, de când pescuește în deltă, Egor n'a avut o singură dată norocul să prindă un morun. Și pentru asta, dintre toți pescarii din Periprava, Egor e cel mai puțin procopsit. E mai sărac decât alții cari au început să vâneze mai în urma lui, dar cari au avut noroc să însemne pe răboj, câțiva moruni prinși în cârligul lor.

Cel mai mare pește care a căzut în plasa lui Egor, a fost un somn, iar încolo a trebuit să se mulțumească cu pește de gărlă, cu crapi, știuci și tot felul de „albitură“.

În toate diminețile, când se ducea cu ceialți tovarăși ca să caute, la cârlige, nu mai putea de nerăbdare s'ajungă mai repede, și să vadă dacă i-a venit și lui rândul să prindă un morun. Un morun mare și mai ales plin cu icre, l'ar mai fi ridicat puțin din sărăcie, și-ar fi îngăduit să cumpere unelte noi de vânatoare. Dar cum puneă mâna pe funia cârligului, și o simțea ușoară la tras, toată nădejdea i se risipea, cum se risipea ciața de pe baltă din jurul lui, la cea dintâi boare de căldură. De multe-ori, trebuia să fie de față la bucuria vecinului, care de abia putea să tragă după lotcă, prada până la mal. Într'o zi, s'a întâmplat să prindă câte un morun și vecinul din dreapta și vecinul din stânga. Numai de cârligul lui, nu se apropia nimic. Par'car fi fost o sperietoare de alungat morunii. Lui Egor îi venea să creadă, de multe-ori, că l-a fermecat cineva, și, ca să scape de farmede, superstițiosul lipovean se ducea la o biserică din alt sat, unde dădea acatiste. Da' degeaba!.. Anii treceau și sezoanele de pescuit se deschideau și se închideau, fără ca Egor se poată pune un ban deoparte, se aibă și el de unde să-și cumpere i-

coane cu care să-și împodobească pereții, ca ori-care creștin pravoslavnic. Când începă să-și piardă răbdarea și când supărarea începă să-l amărăscă desnădăjduindu-l, Egor se apucă de băut. Cum se întorcea dela tavanul jos și pătat cu tot felul de pete, se puneă pe basamac. Când basamacul își făcea datoria, pescarul ajungea arțăgos, primejduind liniștea celor din jurul lui. Nu pierdeă mai nici odată prilejul când se întorcea dela pescuit, să se ia la ceartă cu pescarul care avusese noroc, în ziua aceea, să vâneze un morun. De multe-ori la ceartă, ochii se înroșeau de sânge, și mâna strângea prăselele cuțitului. Tovarășii începeau să-l ocolească, numai se îndepărteze o nenorocire. Egor se scotea singur din rândul pravoslavnicilor: Nu se mai ducea la biserică, nu se mai închină la icoane, și nu se mai spălă cu lunile. Din păru-i înecleț, din barba-i încălțită și din hainele-i unuroase, se împrăștiă un miros înecăcios de mlaștină, de pește imputit, de rogoz putred. Nu-i vorba, nici tovarășii lui, chiar cei chiaburi, nu erau pilde de curățenie, totuși nici unul n'ajunsesse încă în halul lui Egor.

Deși o jumătate din noapte, o pierdea la cârciumă, totuși nici odată nu s'a întâmplat ca Egor se nu se scoale la timp și se lipsească dela scoaterea și punerea cârligelor. Pentru el meșteșugul pescuitului, eră ceva sfânt și o abatere de o clipă dela datorie, o scotea drept peirea lui.

Într'o noapte, după ce se întoarse dela cârciumă, se opri puțin înainte să intre în casă. Eră o noapte senină și atât de liniștită, că se auzia până și șopotirea apei care se scurgea prin spărturile zăgazului din vale. Egor ridică ochii la cer, și fără voe suspină:

„Ce noapte minunata pentru prinsul morunilor!“

Se sculă mai de dimineată ca de obicei. A trebuit s'aștepte un ceas întreg sosirea celorlalți pescari. Ar fi dorit să meargă înainte singur, dacă nu i-ar fi fost frică să strice o hotărâre, o regulă. Deși dimineata aceea de Martie, aveă lumină de Aprilie, totuși frigul strângea în spate. Ca dintr'o baie de sânge, soarele eșea din mare, înroșind marginea norului sub care se strecura grăbit. Cu mâna strânse pe coada rece a vâslei, Egor mâna întunecat, privind trist înainte pe luciul apei, în care se oglindea răsăritul cu răsfrângerii când viorii, când albastre, când roșii, când verzi.

Lângă semnul care arăta locul unde eră înțepinită funia cârligului, Egor își opri barca îndată, cu îndemănare minunată. Cum apucă funia, își dete seama că vânatul eră prins. Dar cum o mișcă, gata s'o tragă, simți deodată o smucitură atât de puternică, încât dacă nu dădea drumul funiei, se resturna cu barca cu tot. Când apucă a doua oară, o simți că se lăsa să fie trasă ușor. Înțelegând îndată ce se petrecuse, Egor smuci funia cu furie. În vârful cârligului atârna o fâșie de carne ruptă din spinarea morunului, în clipa când peștele uriaș s'a smucit cu toată puterea, să scape de mâna vrăjmașe a pescarului.

Egor sudui în barbă, și, necăjit de această ne mai pomenită întâmplare, se hotărâ să nu mai meargă niciodată la pescuitul de moruni. Și, spre mirarea tovarășilor, încep să adune uneltele de vânatoare, aruncându-le, ca pe niște lucruri netrebuitoare, în fundul lotcei. În tot rândul pescarilor, nu căzuseră decât un somn și două păstruge, și acelea mici. Un cârlig rămase neumblat. Eră al lui Irimof care întârziase, și a cărui barcă se vede de abia deslușindu-se din ceața depărtării. Deși gata de plecare, pescarii îl așteptară se vadă dacă întârziatul aveă el, cel puțin, un noroc pe ziua aceia.

Și așteptarea lor i-a fost de folos lui Irimof. În cârlig căzuse un morun așa de mare și de greu, că a trebuit mai multe brațe să-l tragă afară.

Egor nici nu voi să se apropie, să vadă. Da' când barca lui Irimof îi trecu sub nas, târând în urmă namila cea de morun, se uită fără să vrea. Deodată își holbă ochii ca în fața unui lucru ne mai pomenit: Din spinarea morunului eră ruptă o bucată de carne mare cât aceea găsită în cârligul nenorocosului pescar. Peștele se smucise din cârligul său și scăpând s'a dus amețit de durere se moară în alt cârlig. Încredințat, Egor opri barca lui Irimof:

— E morunul meu!, strigă infuriat — să mi-l dai... A căzut întâi în cârligul meu!..

Crezând că iarăși îi caută ceartă cu lumânarea, așa cum i-a căutat și în alt rând, Irimof îi întoarse spatele și dădu se plece.

Egor i se puse în drum. Arătându-i bucata de carne care tremura încă, cercă să-l încredințeze:

— Uite... carnea din cârligul meu... Uite acū și la spinarea morunului!..

Irimof începu se rătăci:

— Fii bucuros că ți-a lăsat și atăta... Putea să nu-ți lase nimic... Ai și tu de o ciorbă... De mult n'ai mâncat tu, o ciorbă de morun.

Și izbînd cu vâsla în barca lui Egor, mână spre margine.

Când ajunse la mal și trase morunul până în dreptul cherhanalei, un negustor de pești îl primi cu zâmbete de mulțumire. De mult nu văzuse un morun așa de mare. Irimof aflând că peștele are icre, aruncă, de bucurie, căciula în pământ. Îndoit sub povara uneltelor din spate, Egor se apropia de tovarășul lui, cu pași de lup:

— Nu-l împărți nici pe jumătate?

Irimof se scutură:

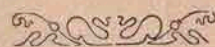
— Nici pe jumătate... Nu-ți dau nici vârful cozii...

O clipă, Egor rămase fără suflare. Cu strălucire stranie în ochi, își măsură potrivnicul, din cap până în picioare. Deodată, ca fulgerat de o hotărâre grabnică, smuci din spate cârligul greu de fier și strângându-l în mână se vâră în Irimof:

— Împărți... sau nu?!

— Nu! răspunse Irimof, și când vru să-l împingă deoparte, se pomeni cu o lovitură puternică în cap.

Pescarii îl văzură învîrtindu-se în călcâi, cu fruntea însângerată, bătând aerul cu mâinile. Până s'ajungă să-l pringă, căzuseră cruciș peste pradă, cu fața în sus, cu capul străpuns adânc de vârful ascuțit al unui cârlig de prins morunii...

Vlădicul valah...

*La vechiul clastru cu pustnici latini,
Din Roma cea plină de fală,
S'abat în restimpuri cucernici creștini,
Se 'nchină pe-o clipă din ochii senini
Și pleacă cuprinși de-o 'ndoială.*

*Acolo, de-o noapte, pe patul de lemn
Vlădicul valah e pe moarte;
Un deget își urcă ș'arată din semn
Că vrea să vorbească cu-n ultim îndemn
Mărindu-și privirile foarte.*

*Plâng clopote multe cu dangăte lungi
În falnica Romă străbună;
Se văd Apeninii cu șiruri de ștrungi
Și frângerii de ape se tângue 'n dungi
Când Tibrul prin negură sună.*

*...Întors spre tovarăși Vlădicul arar
Își tremură vocea slăbită;
Stau pustnicii 'n juru-i cu fețe de var
Și 'nvinși ca de-o jale, pe-o clipă tresar
C'o mână de tample pioptilă.*

— „Iubiții mei prietini, de-acum mă desfac
De-a lumii frumoasă povară,
Eu care de-apururi la vorbă sărac
V-am fost o 'ntrebare și-un tainic ortac
În clipe de liniște rară...

„Eu plec azi — și 'n pulberea trupului, greu
De praful vieții amare,
Cu mine duc raze de scump curcubeu:
Credința și visul poporului meu
Stropite cu lacrimi fugare...”

*Vin plângerii de ape și chiote lungi
Din inima Romei auguste,
Se văd Apeninii cu șiruri de ștrungi
Și clopote multe se tângue 'n dungi
La colțuri de uliți înguste.*

*Stau pustnicii 'n juru-i cu gândul pierdut,
Spre bolnav privind în tăcere,
O taină-i supune; și-acum a tăcut
Vlădicul cu-n zimbet ușor abătut
În ochii 'nfloriți de-o părere.*

*...Cum tremură 'n sfeșnic lumina de său
Se pare plutind ca 'ntr'o ceață,
Privirile-i picur' — dar nu-i pare rău:
El vede mărirea poporului său
Și moare cu-n zimbet pe față.*

T. MURĂȘANU

MARAMA SFINTEI VERONICI — 2 —

— POVESTIRE DIN VIEAȚA MĂNTUITORULUI —
de SELMA LAGERLÖF — Trad. de AL. LUPEANU

— Adevărat, am auzit vorbindu-se despre dânsa, — zise viierul. — Se spune, că împăratul a avut-o totdeauna foarte bine pe bătrâna aceea.

— Întocmai. Tiberiu a știut să prețuiască smerenia și credința ei. Așa se purtă față de această țărăncă săracă, coborită cândva din munții Sabini, ca și față de mamă-sa. Până când își avea curtea în Roma, îi dase locuință într-o casă pe Palatin, ca să-i poată fi totdeauna aproape. Nu eră femeie în Roma, dintre patriciene, care să se fi putut asemăna cu dânsa. Pe stradă o purtau în lectică, și îmbrăcăminte ei tot una cu a împărătesei. Când s'a mutat Tiberiu în Caprea, a trebuit să-l urmeze și acolo. Iar aici i-a cumpărat un palat, cu sclavi și cu mobile scumpe.

— Într'adevăr îi mergea minunat, — zise bărbatul.

Și a urmat să vorbească el însuș cu străinul. Nevasta stă tăcută și băgă de seamă, mirându-se, schimbările, ce se puteau vede pe fața bătrânei. Dânsa de când a sosit străinul, n'a zis o vorbă legănată. Din obraz i-a perit cu totul blândețea, căldura prietenească. Stă înțepenită, dreaptă, cu spatele la ușă. A făcut la o parte tăierul ce-i stă înainte și privea aspru, împietrit, în gol.

— Împăratul ar fi vrut să-și petreacă în fericire vieța, — zise străinul, — dar, uite, că și dânsa l'a părăsit acum, deși i-a făcut atâta bine.

Bătrâna s'a cutremurat. Dar nevasta a apucat-o ușor de braț și a început să vorbească într'un glas blând, duios, care să pătrundă la inimă.

— Ei, totuș nu pot crede, că Faustina să fi fost așa de fericită în curtea împăratului, după cum spui, — zise întorcându-se spre străin. — Abunăseamă l'a iubit pe Tiberiu, ca pe fiul său drag. Îmi închipui, cât de mândră a putut să fie pentru tinerețea lui nobilă și câtă întristare a trebuit să simtă, când a văzut cum se instăpânește tot mai mult asupra împăratului cruzimea. Fără îndoială, a cercat să-l potoliască în fiecare zi lăsată de Dumnezeu, și l'a și apărat pe cât a putut. În cele din urmă însă n'a mai putut lua pe suflet, să-l vadă cufundându-se tot mai adânc.

Străinul, surprins la auzul acestor cuvinte, s'a dat puțin înainte, dar nevasta nu l'a luat în seamă. Deci a plecat ochii și a continuat să vorbească, foarte încet și cu smerenie:

— Se prea poate să ai dreptate, în ce ai zis despre bătrâna, — răspuse străinul. — Faustina într'adevăr n'a fost fericită în curtea împăratului. Dar totuș vine foarte cu mirare, că a părăsit pe împăratul la adânci bătrânețe, după-ce a petrecut la dânsul o vieță întreagă de om.

— Ce spui? — strigă bărbatul. — L'a părăsit pe împăratul bătrâna Faustina?

— Da, fără să știe cineva și-a perdut urma din Caprea, — zise străinul. — S'a dus întocmai așa de săracă, după cum venise. N'a luat nimic din comorile pe cari le avea.

— Și într'adevăr nu știe împăratul unde s'a dus? — întreabă nevasta cu blândețe.

— Nu, abunăseamă nu știe nime unde s'a dus bătrâna. Dar totuș cred mulți, că poate a căutat adăpost în munții locului său de naștere.

— Și nici împăratul nu știe de ce l'a părăsit? — întreabă nevasta.

— Nu, împăratului nici prin minte nu-i trece. Că doar pentru acel cuvânt nu crede că l'a putut părăsi, fiindcă i-a zis odată, că întocmai așa îl slujește și dânsa pentru bani și pentru daruri, ca și toți ceialalți. Păi doar Faustina putea să știe, că Tiberiu nu s'a îndoit niciodată de credința ei curată. Ba împăratul nădăjduiește încă din greu, că se va întoarce de voia ei, fiindcă vede el însuș, că acum nu mai are nici un prietin adevărat.

— Eu nu cunosc pe bunica aceea, — zise nevasta, — dar totuș îmi pare că am ghicit de ce l'a lăsat pe împăratul? Bătrâna aceea a crescut între acești munți, în simplitate și blândețe, și sufletul i se doriă neconținut aici. Dar cu toate acestea, abunăseamă nu-l părăsi pe împăratul, dacă nu ar fi vătămat-o cu ceva. O înțeleg însă, că acuma, când și așa azi-mâne este-nu-este, s'a gândit astfel: e vremea și e rândul să-mi mai vad și de mine și de bătrânețele mele. Eu însămi, dacă aș fi o biată femeie săracă, născută între acești munți, mai că tot astfel purcedeam. Aș judecă astfel: mi-am slujit destul o vieță întreagă stăpânul și în celea din urmă aș lăsa focului traiul bun și grația împăratului; lasă să-mi guste sufletul cinste și curățenie, înainte de ce ar părăsi țărâna trupului și ar plecă pe cale veșniciei.

Străinul s'a uitat la nevastă cu un simțământ de tristețe și strâmtorare pe față.

— Nu te gândești că faptele împăratului vor fi de-acum mai înfiorătoare, decât înainte? Nu mai e nimeni, cine ar putea să-l potoliască, când se va instăpâni asupra lui suspiționarea și ura de oameni. Iar cugetă numai, — zise mai departe, pironindu-și ochii adânc asupra nevestei, — că pe lumea asta largă nu mai e nimeni pe cine nu l'ar urî, nime, pe cine nu l'ar disprețui.

La aceste vorbe, spuse cu o desnădejde amară, bătrâna a făcut o mișcare repede și s'a întors spre străin. Dar nevasta uitându-se ascuțit în ochii străinului, zise:

— Tiberiu știe, că Faustina oricând se întoarce la dânsul, dacă o dorește. Dar întâi trebuie să se convingă, că ochii ei bătrâni nu vor trebui să mai vadă păcat și stricăciune la curte.

După acestea toți s'au ridicat. Viierul și nevasta s'au apropiat de bătrână, ca și când ar vrea să o apere de ceva nevăzut.

Străinul n'a mai zis nici un cuvânt, ci s'a uitat întrebător la bătrâna, ca și când ar fi voit să spună:

— Acesta e și cuvântul tău din urmă?

Buzele bătrânei s'au mișcat numai tremurător, dar vorbă din gura ei n'a ieșit.

— Dacă împăratul a ținut cu dragoste adevărată la această slujnică bătrână a sa, nu-i tulbure dar liniștea la sfârșitul vieții ei, — zise nevasta.

Străinul a mai stat o vreme îndoit, apoi de-odată i s'a înseninat fața întunecată.

— Oameni buni, — zise, — ori-și-ce s'ar spune despre Tiberiu, totuș este ceva, asupra căreia e stăpân deplin: puțința de a se lipsi de ori-ce. Numai ceva trebuie să vă mai leg de suflute: dacă s'ar întâmpla ca femeia aceea bătrână, despre care a fost vorba, să se abată pe la bordeiul vostru, să o primiți bucuroșii Mila împăratului asupra aceluia, care îi va purta de grijă.

Zicând acestea s'a învălit în paenulă, zeche romană, și a plecat pe acelaș drum, pe care venise.

III.

Viierul și nevasta de-atunci înainte nicicând n'au mai vorbit cu bătrâna despre împăratul. Adevărat că între dânșii se mirau, cum s'a făcut de Faustina a putut să se desfacă, la dânci bătrânețe, de îmbelșugarea și puterea, cu cari se dedase. Și se întrebau: oare nu se va întoarce iarăși, încurând, la Tiberiu? Fără îndoială mai ține și acum la împăratul. Și l'a părăsit poate în nădejdea, că îndepărtarea ei îl va înduplecă să apuce la minte și-l va face să pună odată capăt ticăloșiilor.

— Un om la vârsta împăratului, nici când nu începe o altă vieță, — zise viierul. — Ei, cum ar putea să-și alunge de la inimă marea neîncredere ce o are în oameni? Cine ar putea să-i steie în față și să-l învețe să-i iubiască? Până când nu se face așa ceva, până atunci nu se poate vindeca nici de prepunerii, nici de cruzime.

— Tu știi, că e cineva, care ar putea să-l vindece într'adevăr, — zise nevasta. — M'am gândit adeseori: ce-ar fi dacă s'ar întâlni *acești doi*? Dar cărările Domnului nu sunt ca cărările noastre!

Bătrâna se pareă că nu duce dorul vieții de mai înainte. Și când nevasta cu puțin mai apoi a născut un fecioraș, îl îngrija cu atâta dragoste și se pareă așa de împăcată cu soarta, încât ar fi crezut omul că și-a uitat ori-ce năcaz.

La câte o jumătate de an se învălea de obicei în zechea descolorată și o pornea pe jos la Romă. Dar în cetate nu trăgea la nime, ci mergea deadreptul în For. Acolo se oprea lângă templul, ce se înălța de-oparte în piața împodobită minunat.

Acest templu la dreptul vorbind eră un altar grozav de mare. Eră zidit acolo afară sub cerul limpede, în mijlocul curții pavate cu marmură. În vârful

altarului stă pe tron Fortuna, zeița norocului și la picioarele ei statuia lui Tiberiu, jur-împrejur în curte locuințe de ale preoților, încăperi pentru lemne și staule pe seama animalelor de jertfă.

Bătrâna Faustina nicicând nu mergea mai departe dela acest templu. Aici se adunau cei cari aveau de gând să aducă jertfe pentru fericirea lui Tiberiu. Și dacă oprindu-se vedeă, că statuia zeiței și a împăratului sunt încununate, că focul pentru jertfe pâlpăe și înaintea altarului se adună ceata credincioșilor pioși, că în jur răsună imnii lini ai preoților, atunci se întorcea grăbită și plecă spre munți.

Din acestea putea să știe, — nu trebuia să mai întrebe de nime, — că Tiberiu încă trăește și-i merge bine.

Când a bătut a treia oară calea asta, a ajuns-o o surprindere. Când se apropiă de micul templu, a văzut că e pustiu și gol. Înaintea statuii nu mai pâlpăia focul; de jertfitori nici veste, nici pomenire. Abia vreo două cununi veștede atârnavu jalnic de-o parte a altarului; de vechia lui mărire nu grăia altceva. Preoții jertfitori nu erau nicăiri, statuia împăratului eră nepăzită, schilavă și mâzgălită.

Biata bătrână a întrebat pe cel dintâi trecător, care se vedeă mai de treabă.

— Ce înseamnă toate acestea? Ori doară a murit Tiberiu și e altul stăpân acum în Roma?

— Nu, — răspunse romanul, — e tot Tiberiu împărat, dar acum nu ne mai rugăm pentru dânsul, jertfele noastre nu-i mai pot ajuta.

— Om bun, — zise matroana, — eu sunt de departe, dintre munți. Acolo nu răzbate nimic din mersul lumii. N'ai putea să-mi spui ce nenorocire a dat peste capul împăratului?

— Cea mai grozavă nenorocire care se poate închipui, — răspunse bărbatul. — A căzut într'o boală, care, ce-i drept, în răsărit se întâlnește adeseori, dar în Italia până acum nu i-au știut oamenii de nume. De când l'a cuprins această năpastă lipicioasă, i s'a schimbat fața, glasul i s'a făcut ca al unei potăi răgușite și degetele dela mâni și dela picioare i le mănca bubă cea rea. Și spun că boala asta nu are leac. Cred oamenii că mult două-trei săptămâni și se duce, dar chiar dacă nu ar muri, totuș trebuie dat jos de pe tron, fiindcă un schilav acoperit de răni, nu poate stăpâni o împărăție. Poți înțelege dar, că soartea lui e hotărâtă. De înzadar ne-am ruga de zei, să se facă mai bine. Nici nu s'ar plăti, — adause zimbînd ușor.

— Nu e nimeni, cine s'ar mai teme de dânsul, ori cine ar mai putea nădăjdui ceva dela el. De ce de ne-am mai zdrobi cu jertfele și cu închinările la zei pentru norocul lui?

Zicând acestea, a salutat și s'a dus. Iar bătrâna a rămas în loc ca amețită.

— urmează —

Colecțiile „Cosinzenii“

de pe anul I. II. și III. se pot comanda dela administrația revistei pentru :: suma de cor. 27 — ::

Abonații noștri noi, cari doresc să aibă revista noastră dela început, le capătă toate trei colecțiile pentru suma de 20 coroane.

Trei cărți literare noi.

1. *Gheorghe Stoica*: „ALTE VREMURI“. Preful 2 cor. În acest volum, care este al treilea în „Biblioteca scriitorilor dela noi“, ce apare sub auspiciile Asociațiunii, se zugrăvesc înduioșătoare scene într-o limbă frumoasă și curată românească. Volumul are peste 300 de pagini și e deopotrivă de interesant dela început până la sfârșit.

2. *Stefan Lázár* — *Al. Ciura*: „FLOAREA BETULIEI“. Preful cor. 1-80. Un splendid roman din epoca asiro-babiloniană zugrăvind sfâșietoarea tragedie a temutului Holofern, care pornește să cucerească lumea. Nimeni nu i se poate opune, căci brațul lui dărâmă tot, numai frumoasa și fermecătoarea ovreică: Iudita — Floarea Betuliei — îl supune cu dragostea sa, ca apoi să-i taie capul și să-și scape neamul de peire.

3. *Horia P. Petrescu*: „VĂDUVIOARA“. Preful 1 cor. E la noi în Ardeal întâia colecție de monoloage pe cari diletanții le pot predă cu succes și spre mulțumirea publicului, la serate teatrale. Fiecare monolog e plin de spirit și de vervă și autorul a umplut cu acest volum de monoloage un mare gol în literatura noastră dramatică.

Toate aceste trei cărți noi au apărut în editura „Librăriei S. Bornemisa“ din Orăștie și se pot procura pentru suma de K. 4-80.

CĂRȚI LITERARE NOUI

— Depozit la „Librăria S. Bornemisa“ în Orăștie. —

	Cor. fil.
V. Mestugean: Regina Noastră. Note biografice cu privilegiul aniversării de 70 ani	1—
Rădulescu Niger: Orfanii neamului, roman naționalist	4—
N. Iorga: Studii și documente cu privire la istoria Românilor, vol. XXII.	5—
N. Iorga: Studii și documente cu privire la istoria Românilor, vol. XXIII.	6—
N. Iorga: Corespondența lui Dimitrie Aman	4—
„ Scrisori de boeri	1-75
„ Scrisori domnești	1-50
M. T. Carada: Sfânta Melania cea tânără	—80
I. Secula: Economia de casă întocmită după mai mulți autori	3—
Goga O. Domnul Notar, dramă în 3 acte din viața ardelenescă	2—
A. Vlăhufă, Dreptate, nuvele	2—
G. Coșbuc, Fire de tort. Ediție nouă și adăugită	3—
Sadoveanu: Priveliști Dobrogene	2—
B. Katargiu: Discursuri parlamentare 1859—1862	2—
Iacolliot: Vânătorii de robi	—30
Lamartine: Raphael vol. I.	—30
Tailler E.: Dragoste de scriitor sau romanul lui V. Hugo	—30
Maupassant: Strigăt de alarmă, nuvele	—30
Fogazzaro: Povestiri	—30
Cinci scrisori de dragoste ale unei călugărițe	1—
Aradi V., A Ruthén skizmapör	1-50
Simeon Balint, viața și luptele lui în anii 1848—49 „Carlea Verde“ textul tractatului de pace dela București 1913	1-50
Trecutul Românilor de pe pământul crăiesc	4—
Lungian M. Zile senine, icoane dela țară	1-50
Beza M. Pe drumuri. Din viața Aromânilor	2—
Galageon G. Biserița din Răzoare, nuvele și schițe	2—
Chirășescu M. Răsaduri, nuvele	2—
Legea electorală. Articolul de lege XIV din 1913.	1—
Beldiceanu N., Poezii	1-25
Dr. S. Stanca, Pocășii	4—
Gh. Stoica: Alte vremi, povestiri	2—
Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri	2—
Al. Ciura: Amintiri	1-60
I. Dragoslav: Volintirii	1-80
L. Rebreanu: Frământări	1-50
V. Eftimiu: Poemele singurătății	2—
A. France: Crima lui Sylvestre Bonnard, roman	1-80
A. Fogazzaro: Misterul Poetului, roman	1-80
St. Lázár: Floarea Betuliei, roman	1-80
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi	1-60
A. Hamat: Noua lege militară	2—
E. Borcia: Versuri flusturate	—60
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii populare	—60
H. P. Petrescu: Văduvioara și alte șase monoloage	1—
N. Iorga: Istoria statelor balcanice în epoca modernă	3-50
A. Banciu: Cum vorbim și cum ar trebui să vorbim românește?	—80

— Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani de fiecare carte. —

— Porto recomandat cu 25 bani mai mult. —